

FOAIE

пентрѣ

МШТЕ, ШММЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 6.

Luni, 8. Fevruarie.

1843.

ЧЕ ЕСТЕ ПАНВАЛАХІСМЪЛ?

Ан зилеле трекъте, пе кьнд репъбли-
кам ші пої артиколъ Домпълві професор
ші редактор Сілагі деспре панвалахист,
лнкъ пѣ аззісеръм нічі о пърере, нічі о
жъдекатъ пърчеасъ кіар дела магіарі асъ-
пра ачелор ливіновъдірі некълите, воміте
асъпра тѣтърор Ромънілор; зік асъпра тѣ-
търора, пентрѣ-къ „панвалахист“ дѣпъ е-
тімологіеа са лмі дѣ дрепъл ачеста. А-
къта лпсъ, кьнд пе кьдіва върваді ма-
гіарі преа адъпаді лп політика патріеі поа-
стре лї възъіѣ лпторкъндѣші кѣ мълтъ
непльчере фаца дела асемenea тактїкъ кѣм
есте а Домпълві Сілагі, кьнд аззіѣ ші пе
алціі лъжнд лп рѣс пїлделе кѣ каре длві
ар врѣ а спърїеа лътеа, ерам апроане де
а мї ретраце фъгъдзїнда датъ пвълікълзі,
де а пѣне ла о парте матерїа ачеста ші
де а пѣ маї лпплѣ колоанеле ачестеа кѣ
лвкрърі де атътеа орї четїте ші ворвїте,
кьнд де алтъ парте о мълдїме де матерїі
преа їнтересанте, хрѣнітоаре, їар пѣ овосї-
тоаре де дѣх ащеантъ сѣ вeadъ одатъ лъ-
мінъ. Лптр'ачеа пентрѣ ка сѣ пѣ тре-
чет лп окїі алтора саѣ де нестаторнїчі,
саѣ де фрїкоші, саѣ де лепешї, хотъръ-
рѣм а рїдіка дїн тот артиколъ Длві Сї-

лагі сїнгър ачеле пѣнтрї, каре кад маї кѣ
гревтате асъпра поастрѣ.

Авкторъм есте фоарте лпгрїжат, ка
пѣ кѣтва лп Трансїлванїа пе лъпгъ пан-
саксонїст сѣ се фїе децентат ші панвала-
хїстмъл. Ера вїне дакъ Длві пе спѣнеа, че
лпделеце прїп панвалахист, каре пѣзвїнде
ле лпфеаръ кѣ ачест тїтлѣ. Іар фїїнд-кѣ
ачеаста пѣ о фѣкѣ, пої вом тревзі сѣ пе
лпдестълъм аї аналїса пѣмаї пїлделе адъ-
се, але кѣмпъні лп вїланцъл мїндеї сѣвъ-
тоасе лъмінате асѣдатъ де лппрецізъръ-
рїме ачестеї патрїї ші апої але прецвї кѣ
moneda de каре сѣнт вреднїче. Аша дар:
Лп сатъл Б. зп вїрѣѣ, (маї мѣптепече зп
вѣтаф ал кърцеї) рапортъ Домпълві сѣѣ,
кѣ Ромънїї дїн сатъл ачела ар ворвї де
о пѣтере вореалъ ші маї лнкъ де алте се-
кретърї сечї ка скоарца де стежарїѣ вскат.
Чїне пѣйва ва фї лпвѣдат пе Ромънїї а-
чеїа, дїн карїї кѣ понъшї кѣ тот авїа аѣ
лмълат лп вїаца лор зпїї пѣпъ лп де-
пъртаре де доаѣ треї зїле, карїї — кѣтезѣ
а зїче фъръ нічі о фрїкъ де а фї рзшїнат
— пѣ цїѣ деосївї нічі тѣкар лптре шпан
ші сѣвкъртзїторїѣ, некѣм сѣ цїе жъдека
дълчаада кѣтърор кабинете шї стѣпжїрї!
Кѣмкъ вїрѣї де ачеї „кредїношї“ се афлъ
ші лп Трансїлванїа фоарте мълді, карїї

кънд саѣ пѣ маї аѣ не че съ веа ла кър-
 тѣмъ, саѣ се тем де врео педѣансъ греа
 центръ мѣшелѣе зрмате, саѣ днѣ тем
 зѣпѣтѣра шѣ стадѣа де сторѣкторѣ, пѣско-
 чек нѣте о мѣнчѣнъ, се алѣтѣрѣ тѣрѣнѣ
 не ла кѣрте, вѣнд, пѣтеазъ шѣ днѣгреск
 не фрацѣ лор, карѣ сѣрачѣ овосѣдѣ де сар-
 чѣна зѣзеї, токѣа атѣнчѣ дорѣ дѣнѣ, фѣр'
 а вѣа мѣкар ла пѣпѣстѣрѣ че лѣ се десѣ,
 ачестѣа еѣ ле шѣѣ фѣарте вѣе, ка зѣл
 каре о сѣмъ де апѣ ам авѣт непорѣчѣреа
 де а ведеа нѣ а кѣпоаще днѣсѣмѣ асемѣнеа
 мѣшелѣ сѣвѣрѣшѣте де кѣтрѣ лѣнгѣшѣторѣ
 авѣшѣ. Шѣ апої аша оаменѣ аѣ довѣндѣт
 кредѣт кѣар шѣ ла жѣрпалѣцѣ! Мѣне пої-
 тѣне вор венѣ не тапет шѣ ачѣ потѣрѣ-
 щѣдѣ де сате, карѣ, кредереацѣ? аѣ оврѣзнѣ-
 чѣа де а жѣка рола де сѣнгѣр стѣпѣнѣторѣ;
 еї сѣпт не ла сѣтѣе totum fac шѣ —
 ах! — — Съ венѣм ла Іклод днѣ комѣта-
 тѣл Тѣрзеї, зѣде авѣторѣл не спѣне, кѣ
 Ромѣнѣ греко-незнѣдѣ н'аѣ воїт а прѣмѣ не
 кѣтаре попѣнор, сѣнгѣр дѣн прѣчѣнъ, кѣ сѣп-
 цѣа са шѣеа зѣгѣреѣе шѣ пѣрта хѣне де
 постав, не семне вѣлѣт, кѣм зѣк аї по-
 цѣрѣ. Скрѣторѣл постѣ се скапъ де не
 спѣне шѣ атѣта, кѣ Ромѣнѣ де невоїе аѣ
 фост де кѣтрѣ алѣцѣ сѣлѣдѣ а прѣмѣ не по-
 па, не каре пѣл вреа. Кѣ ачѣа історѣоарѣ
 се даѣ не фадъ доаѣ днѣпрецѣзѣрѣ, дѣн
 каре асѣра чѣлеї дѣнтѣ пѣ пѣтем съ пѣ
 стрѣгѣм: *Risum tenentis amici*, пѣпѣрѣ-
 днѣрѣ адевѣр е вреднѣкъ де рѣс, іар ла
 чѣа де а дѣа не кѣпрѣнде о днѣрѣстаре греа.
 Кѣмкѣ Ромѣнѣ дѣн Іклод н'аѣ воїт а прѣ-
 мѣ не попа днѣвѣрѣкат орѣшенѣе шѣ вор-
 зѣторѣ зѣгѣреѣе, де ачѣаста пої пѣ не пѣ-
 тем нѣчѣ кѣт де пѣдѣн мѣра, ка зѣнѣ че кѣ-
 поацѣем асемѣнеа пѣлде о мѣе, днѣ тоате

пѣрѣлѣ шѣ зѣгѣрѣлѣ Трансѣлванѣеї. Ро-
 мѣнѣ поцѣрѣ аѣ фост шѣ днѣ чеа маї mare
 парте сѣпт шѣ пѣлѣ астѣзѣ dedaцѣ дѣн
 монѣ де стрѣмонѣ, а ведеа не преотѣл
 лор нѣртѣндѣсе шѣ днѣвѣрѣкѣндѣсе днѣтокѣа
 ка дѣнѣшѣ, педѣосевѣндѣсе кѣ нѣмѣк де дѣн-
 шѣ, декѣт пѣмаї кѣ пѣртареа чѣа вѣпѣ,
 евлавѣоаст шѣ респектавѣлѣ шѣ кѣ
 цѣпѣцѣ де карте шѣ де сѣзѣва нѣсерѣчѣ,
 не авѣнд алт семн дѣн афарѣ нѣчѣ кѣар вар-
 ва; пѣ, пѣпѣрѣ-кѣ авѣа аѣ трекѣт зѣ веак
 доаѣ де ом, кънд шѣ мѣренѣ Ромѣнѣ пѣрта
 вѣрѣ, преѣм поартѣ ла зѣле локѣрѣ а-
 пѣмѣт днѣпрецѣзѣрѣ Сѣвѣлѣзѣ кѣар шѣ пѣлѣ
 днѣ зѣоа де астѣзѣ. Ла зѣ попор лѣкѣзѣторѣ
 днѣрѣо цѣарѣ мѣптоаст кѣм есте Трансѣл-
 ванѣа, датѣнеде веѣ апѣкѣте, сѣпте шѣ пре-
 фѣкѣте днѣ мѣдѣвѣ шѣ днѣ сѣпѣе дѣн времѣ
 шѣ веакѣрѣ аѣ авѣт пѣрѣреа маї адѣнчѣ шѣ
 маї пѣтернѣче рѣдѣчѣнѣ, декѣт ла алте неа-
 тѣрѣ ашезате маї ла дрѣмѣл кѣлтѣреї еѣ-
 ропене. Релѣцѣеа кѣ тоате датѣнеде шѣ кѣ че-
 ле маї атѣрѣзѣте але еї цѣрѣмонѣї днѣвѣаїе-
 рѣ шѣ леагѣ інѣмѣле кѣ атѣт маї стрѣнс
 шѣ маї таре, кѣ кѣт зѣ попор асѣпрѣт сѣп-
 гѣра мѣнгѣере шѣ пѣдежде шѣо афѣл а-
 тѣт пѣпѣрѣ лѣнеа ачѣаста, кѣт шѣ пѣпѣрѣ
 чѣа вѣїтоаре пѣмаї шѣ пѣмаї днѣ релѣцѣе.
 Астѣелѣѣ, даѣкѣ Ромѣнѣл шѣ акѣм ка шѣ
 одѣнѣоарѣ зѣреѣе шѣ зѣрѣсѣе дѣн сѣфлет
 орѣ че днѣоїре кѣт де мѣкѣ днѣ чѣле маї
 не'исемпѣтоаре датѣнѣ релѣцѣоасте; даѣкѣ ел
 пѣ поате сѣфѣрѣ не фѣїї сѣї, ка сѣї веадѣ
 корѣцѣдѣ нѣчѣ мѣкар кѣ днѣвѣрѣкѣмѣпѣтеа шѣ
 днѣдатѣ че зѣл дѣ семне кѣ вреа а се
 депѣрта дѣн сѣнѣл пѣцѣеї сале, днѣ стрѣгѣ
 де „латѣнѣ спѣркатѣ*),“ де еретѣк, де чѣо-

*) Шѣ фелѣѣ де пѣшѣре вѣтѣжѣзѣрѣтоаре преа о-
 вѣчѣвѣтѣ ла Ромѣнѣї, днѣсѣ пѣдѣн днѣделѣастѣ.

рѣ ш. а. ; дакъ елѣ поѣте сѣфері, ка съ'ші веа-
дѣне преотѣл дпсоцит кѣ офіціалі міренеці
маі въртос дела комітатѣрї, темъндѣ-се
ка пѣ ачеціа съ факъ токмелі аспра дѣп-
сѣлѣ: тоате ачестеа тревѣе съ ле рекъ-
поацем де неце преа фіреці резылатате а
зпеі едѣкаціі че Ромънѣлѣ аѣ даг'о пѣ-
маі патѣра ші зрсіта дпн веакѣрї, фѣрѣ
врео маре пѣгіндѣ де аместек ал шѣестріеі
отенеці. Се веде кѣ аѣкторѣл, саѣ маі
ромънеце ворѣнд, пѣскочіторіѣл „панва-
лахістѣлѣ“ нічі одатѣ пѣ с'аѣ зміліт а се
словозі дп діскѣрс маі де апроане кѣ кѣте
зп поѣ ромънеск трекут прпн маі шѣлте
шкоале. Дела зпї ка ачеіа ар фі афлат
дѣпсѣл дптре алтеле шѣлте, кѣмкѣ не ла
тоате сателе, не знде попоренї маі пайнте
аѣ авѣт парох дпн міжлоѣл лор, кѣ пѣр-
таре ші вешміате тот ка дѣпнїї, не-аме-
стекъндѣсе дп тревї лѣменцї де але шпа-
нілор ші а солѣвѣрѣлор, пої преодї ті-
перї дпвѣцаці, префѣкѣці ші лѣмінаці (?)
не ла шкоале стрѣне, дпвѣрѣкаці дп хайне
вінете ші негре, аѣ а се лѣнта кѣ челе
маі марї гревѣдї, пѣлѣ кѣнд пот дпгѣ-
ка лѣврѣл шѣкар пѣлѣ дптр'атѣта, ка съ
фіе сѣферїці дп сат; іар дпкредереа чеа
фіаскѣ а попоренїлор авїа о пот еї кѣщїга
ла апї, саѣ шѣлці дпн трѣншїї нічі одатѣ,
дпн прїчїпѣ кѣ еї пѣ се пот пѣрѣвї кѣ
дпнотѣрїле не каре зпї дпн преодїі чеї тінерї
ле дптрепрїнд кѣ време фѣрѣ време, кѣ-
літе некѣліте. Ачестеа Ромънѣле аша аѣ
фост ла Ромънї дпн веакѣрї ші аша ва
маі кѣрѣце дпкѣ веакѣрї. Тоате опїнте-
леле зпор партїкѣларї, карї ар вреа а пре-
фаче не Ромънї, не ачест попор тѣптеан,
се вор фѣрѣце ші се вор сѣвѣрѣжта дп
воїеа чеа хотѣрѣжтѣ а дѣпсѣлѣ. Спре а-

честеа Ромънѣл п'аре тревѣндѣ де апо-
столї, карї съ дѣмѣле дпн сат дп сат ші
съ'л сѣвѣтѣаскѣ прпн фелїрї де кїнѣрї, ка
съ пѣ'ші пѣрѣсїаскѣ релїціа, націоналітатеа
кѣ лімба ші тоате веکیلе датїні, прекут
пїо спѣне ачестеа аѣкторѣл фоарте спѣрїат,
іар пої пѣ щїм нічі кѣ авем де знде съ
щїм чева де тоате ачестеа фант'оме. Ро-
мънѣл Ромънѣле се ва пѣрта пѣмаї нега-
тїве, ва зїче адекѣ, „пѣ почїѣ, пѣ воїѣ,
шї чеї веї фаче? Кѣ чомагѣл пѣл веї пѣ-
теа пѣпа нічі ла шкоалѣ, нічі ла вісерїкѣ.
Ба еѣ зїк фѣрѣ сѣїалѣ, кѣ де с'ар пѣне
клерѣл ромънеск дптрег, де ар дптрепрїн-
де ел кѣ тоатѣ фѣрѣвїнцеала врео реформѣ
фіе ачееа дп орї каре прївїндѣ, адїптігоаре
ла тревѣнцїеле челе релїціоасе ші націо-
нале а Ромънїлор, еї ар щї съ деа не
клер не стрѣнгѣ афарѣ ші съ рѣмѣжіе дп
чеаа че аѣ апѣкат. Ачі п'аш афла сѣ
дп старе, а въ дпшїра пїде фоарте інте-
ресанте ші нліне де дпвѣдетѣрѣ, кѣм тре-
вѣе ші кѣм пѣ тревѣе а тракта не Ромъ-
нѣл; сѣїндѣ-шѣ дпсѣ а вътѣма не зпї,
карї аѣ алѣпекат ла пашї іудїсѣредї, ле
ретак не тоате. Времїле дела прїпдїї Ра-
кодї пѣлѣ ла прїпдїї Анафї, дптрѣ каре
атѣта остенеалѣ аѣ костїсїт не рефор-
маці, а траѣе дп партїшї шѣкар пѣмаї
не фамїліїле челе фѣрѣтане повїле дпнтре
Ромънї, ар тревѣї съ ле стѣдіем чева маї
віне. Че е дрепт, не ачеле времї адї фост
дп старе а траѣе ла реформаціе ші врео
доаѣ треї сате ромънеці; ачелеа дпсѣ
прекут ле ведем ші пѣлѣ астѣзї, аѣ рѣ-
мас тот ромънеці ші прїдїкаторѣл ре-
формат-калвініан, дакъ вре а фі лудеелес,
е сіліт а ле фаче дпвѣдетѣра дп лімба
ромънеаскѣ. Тоатѣ чеаалатѣ ромънїне

аъ рѣмас неабѣтѣтъ дела ледеа стрѣмо-
шаскъ. — Ъпеле ка ачестеа Домнілор ком-
патріодї, дѣпѣче неадї провокат дншнѣвъ,
не сїмѣім дндаторадї а ві ле спѣне аст-
фелїх прекѣм ле щїм шї ле кѣноащем, пеп-
трѣ ка съ прїченецї одатъ шї Двоастрѣ,
кѣткѣ тѣсѣреле не каре леадї апѣкат пѣ-
пѣ акѣт дн прївїнда Ромѣнілор, тоате
аъ фост грешїте пѣпѣ ла ѣпа.

Прекѣм ам атїне шї маї сѣс, дмпредї-
ѣтрареа, кѣткѣ попшорѣл дела Іклод аъ
рѣмас аколо шї песте воїнда попоренїлор
апѣрат кѣтм се паре де тѣпѣ стрѣпнѣ, пѣ
поате а пѣ сѣпѣра не тот чел че щїе,
кѣткѣ Ромѣнїї песте тот ѣнде пѣ се а-
флѣ врео фвндацие пептрѣ щїпереа преотѣ-
лѣї, аъ дрентѣл адецерїї, каре п'ар треѣвї
съ се калче де атѣтеа орї дн пїчоаре,
кѣчї де аїчї зрмеазъ апої атѣтеа дмпѣ-
рекерї, зрѣ шї дѣштѣнїї, каре тоате а-
даогѣ преа тѣлт ла стрїкареа пѣравѣрїлор
вѣне шї продѣк о рѣчеалѣ шї нереспекта-
ре пептрѣ персоанеле вїсерїченецї. Ън преот
каре се вѣрѣ кѣ сїла дн сїпѣл ѣвїї попор,
hoc ipso пѣ есте вреднїк де ачелаш. Ел
дакъ вре а фї прїмїт, треѣве съ се факѣ
„тѣтѣлор тоате,“ прекѣм дї порѣченецѣ а-
постолѣл, треѣве съ каѣте а кѣщїга прїп
тїжлоаче дѣлчї пѣрїптедї драгостеа шї
реверїнда кредїнілор, їар пѣ съ дтѣмле
кѣ капѣл не сѣс шї кѣ кѣчѣла днтр'о ѣ-
реке, ка шї кѣтм їар кѣтпѣнїї ла о парте
пептрѣ тѣлта прокопсїндѣ че пѣї маї дн-
капе дн крерї, пїчї съ амерїнде, кѣ се ва
ашежа кѣ ажѣторїл вецелор шпанѣлї.*)

*) Щїѣ еѣ вїне, кѣ латѣлте локѣрї парохїа есте
легатѣ ѣте де о кондїціе фаталѣ, не каре а
о дмплїнї пѣ стѣ дн пѣтереа вїетѣлѣї клерїк;
деспре ачестеа днсѣ есте локѣл а ворѣї аїреа.

Попоренї червїкошї, арѣѣгошї токма прїп
тїжлоаче де ачестеа аспре се дмпетреск
шї маї таре шї апої їатѣ кѣ даѣ прїлеж
gazeteї Domnѣлї Szilágyi din Клѣж, на съ
скрїе не лѣнѣ шї не ларѣ кѣте ѣп „пан-
валахїем“ атѣпчї, кѣнд шї Длѣї ка шї пої
ар авеа а пѣвлїка о сѣтѣ алте лѣкрѣрї маї
де доампѣ ажѣтѣ. — — Ачї пѣ пѣтем
трече кѣ ведереа ѣп проїект фѣкѣт дн
адѣпѣрїле ѣпор комїтатѣрї (Красна, Дѣ-
ѣжка) пептрѣ а се рїдїка шкоале елемен-
таре дн тоате сателе, сѣпт кондїціе днсѣ,
ка епїскопїї респектївї съ сѣфере а се сѣ-
пѣне даскалї ла „їрїсїдїкїа комїтатѣлѣ,“
каре ва съ зїкѣ, дакъ ачеї даскалї пѣ с'ар
пѣрта дѣпѣ плак, съ фїе чотѣпїдї де кѣ-
трѣ офїціолатѣрї. Сърак дѣскѣлїт! Diffi-
cile est satiram non scribere. Еї, еї! пѣ
вѣ днчеркадї а деспѣрїдї шкоала де кѣ-
трѣ вїсерїкѣ. . . Ачестеа прїп треакѣт.

— Съ венїм ла газетеле ачестеа ро-
мѣпнедїї din Трансїлванїа. Авѣторѣл пан-
валахїстѣлїї кѣ преа пѣдїне кѣвїнте дѣ пе
фацѣ о фоарте таре днстрѣпнаре а са де
кѣтрѣ ачесте доаѣ органе сѣпдїреле а пѣ-
влїчїтѣдїеї ромѣпнедїї, арѣтѣнд кѣ дї паре
фоарте рѣѣ, пептрѣ че съ фїе дн патрїеа
поастрѣ шї жѣрпале ромѣпнедїї. Кѣнд ам
чїтїт ачеаста, деокамдатѣ ера не ачї съ
кад дн їспїтѣ кѣ газета Múlt és Jelen се
теме, ка пѣ кѣтмва вїедѣнд фїле ромѣ-
пнедїї, сѣї фїе а'шї perde ea din авонадї; ачеа-
ста днсѣ ера съ фїе о рѣтѣчїре таре пеп-
трѣ мїне. Прїчина есте апроане. Магїарїї
пѣскѣдїї, афарѣ де врео поаѣ зече чел тѣлт,
пѣ се зтїлеск а четї чева ромѣпнедїе; Ро-
мѣнїї їарѣш пѣ се днпалѣ аша сѣс, ка
съ чїтеаскъ преа тѣлт дн врео лїтѣвѣ
стрѣпнѣ, ва шї дн лїтѣва лор кам пѣдїн

пъпъ акѣта, дѣкѣтъ еѣ почѣз дѣкредѣнда пе редакціеа сѣс пѣтѣтеї газете маѣаре, кѣткѣ дѣпса дѣн прѣчина фоїлор ромѣнеці дѣн прѣвѣндѣ фѣнанціалѣ пѣ перде нѣмѣк; де алтѣ парте ромѣнѣмеа шѣ мѣжлочѣт дѣн саш патрѣа — о зѣк ачестеа фѣрѣ темере де а фѣ рефрѣнтат — прѣн о пѣвлѣчатѣ ромѣнеаскѣ дѣнкѣ пе атѣта де сѣндѣрѣкѣ кѣдѣнѣтѣ фоарте мѣлат. Кѣчѣї адекѣтъ сѣ пѣ креадѣ чѣнева вреодатѣ, кѣ Ромѣнѣвлѣї пре-кѣтм едѣкаціеа моралѣ-релѣціоасѣ шѣ інтелектѣвалѣ, аша шѣ о едѣкаціе оарешкаре полѣтѣкѣ і се ва пѣтеа да дѣн врео алтѣ лѣмѣтъ, декѣтъ пѣтаї дѣн лѣмѣва маїчеї сале, шѣ орѣ че алтѣ дѣнчеркаре спре астѣфелѣтъ де скоп ар дѣнсемпа, а вреа сѣ реїтнѣнції пе Ромѣнѣ дѣн веакѣл чел дѣнтѣнекос, дѣн каре лѣї дѣї ера окѣї легації прѣн лѣмѣва славоапѣ.

Саѣ кѣ доар' авѣкторѣл се дѣнодеце де тенденціа газетелор ромѣнеції? Редакторѣл ачестор фої аѣ дѣнвѣдат патрѣ анѣ дѣн лѣдеѣл дела Кѣлѣж атѣпчѣї, кѣнд пѣ ера маї мѣлат прѣпк, аѣ фост рекомѣндат кѣар де сѣперѣорѣї де аколо ла о кондѣціе а вѣедеї, че шѣ ел ш'аѣ алес'о, прѣн ѣрмаре прѣнчѣпеле лѣї челе полѣтѣче — дакѣ есте ворѣва де ачестеа — пѣтеа фѣ кѣпоскѣте. Пе времеа, кѣнд с'аѣ пѣс ел дѣн капѣл ачестор фої ромѣнеції, дѣналта стѣпѣлѣнѣре н'аѣ лѣпсѣт а чере інформацие де карактерѣл дѣнѣсѣлѣї дела іѣрѣдѣкѣціеа дѣстрѣктѣлѣї Бѣрсеї, каре с'аѣ шѣ дат дѣнпѣ ащептаре шѣ спре мѣлѣдѣнѣреа дѣналтелор локѣрѣї. Ла анѣл 1859 ачелаш редактор а фоїлор ромѣнеції, аѣ дѣнгрѣжат а се презента ла Вѣена дѣнпѣнтеа ѣпор вѣрѣвації де стат, карѣї аѣ пемѣжлочѣтѣ треабѣ кѣ ченсѣра шѣ кѣ полѣціеа дѣнпѣрѣдѣїеї. Адаогѣ, кѣткѣ ченсѣра локалѣ дѣн Брашов пентрѣ фоїле аче-

стеа, н'аре нѣчѣ кѣтъ де мѣкѣ прѣчѣнѣ а пѣр-тѣнѣї ла врео тенденціе пѣ шѣї де че фелѣтъ, нѣчѣ дѣн прѣвѣндѣ релѣціоасѣ, нѣчѣ націоналѣ, кѣ атѣтъ маї пѣдѣн дѣн скопѣрѣї полѣтѣче. Дѣн ачестеа омѣл де оменѣе поате кѣноаде, кѣ редакціеа газетелор ромѣнеції нѣчѣ вре шѣї де ар вре дѣнкѣ, нѣчѣ одатѣ пѣ поате цѣнеа лѣтнѣна аскѣнѣсѣ, чѣ о пѣне деасѣпра пе тасѣ, ка сѣ лѣтнѣнезе тѣтѣлор. Саѣ кѣ доар' фоїле ромѣнеції дѣн ѣнеле прѣвѣнде пѣ пот фѣї де ачешаш пѣрере кѣ але Домнѣлѣї Сѣлагѣ? Дар ачешатѣ аватере кредем кѣ пѣ лѣї се поате сокотѣ де пѣкат! Дѣн сѣѣршѣнѣт сѣ маї зѣчем ѣпа пентрѣ тоате. Пѣрпѣнтеа-ска стѣпѣлѣнѣре, вѣнѣл лострѣ Домнѣторѣї, аѣ вѣневоїт, ка прекум тоате челелалте нації маї компакте дѣн тоатѣ дѣнпѣрѣдѣїеа, аша шѣ ромѣнѣмеа пе вѣїторѣї сѣ аїѣвѣ пѣце органе пѣвлѣче лѣтераре шѣї полѣтѣче, прѣн мѣжлокѣл кѣрора сѣ шѣї прѣмеаскѣ дѣн кѣт-ѣа адѣкаціеа кѣар дѣн лѣмѣва са пе о кале мѣлат маї скѣртѣ шѣ мѣлат маї ѣшоарѣ. Дар, ачешасте есте воїнда гѣверѣнѣлѣї, шѣ такѣтѣка ѣнора де а препѣне*) пѣ о ва пѣтеа скѣмѣва нѣчѣ одатѣ.

Авѣкторѣл панѣвалахѣстѣлѣї пе маї спѣне де ѣн іпсѣї де лѣдеа пѣзнѣтѣ, каре ар дѣнѣма дѣн сат дѣн сат проповедѣнѣнд, кѣтм шѣї де ѣн тѣнѣр Ромѣнѣ, каре н'ар вре а прѣмѣї дѣн пѣте де вѣне дѣнгрѣїѣреа трѣпѣлѣї лѣдѣслатѣв пентрѣ пої. Дефѣїте педоведѣте сѣлѣт ачестеа, ла каре рѣспѣнѣсѣл парте с'аѣ дат прѣн челе маї сѣс дѣнсемпате, парте пѣ мѣрѣтѣ де а фѣї рефрѣнтате. Дѣнтр'ачеша сѣ пѣнѣм, кѣ шѣї ла Ромѣнѣї с'аѣ арѣтат реакціе саѣ дѣн парте саѣ прѣсте тот асѣпра лѣмѣвѣї маѣаре, кѣтм шѣї асѣпра тѣсѣрелор

*) Де а ѣнга дѣн вѣпѣтъ, кѣтм зѣче Ардедеанѣл.

лзате дн фаворъ еї: съ шїи Domпъле, къ ачеа адї продъсо Двоастръ дншї-въ шї піміні алтъ.

Апої дар че есте папвалахістъл? Дакъ прїп папвалахіст воїедї Дта а днцелече о децентаре а націеї ромънешї престе тот, къръ квоощереа дрептърїлор сале оменешї, патриотїче шї націонале, атъчї Ромънїлор пъ ле поате фї ръшїне де ачеастъ поаъ карактерїсаре; їар дакъ днцелешї прїп папвалахіст алт чева орї че, атъчї папвалахістъл рътъпне а фї о фантомъ репродъсъ прїп фълінарїзл мацік а зпор крерї ессалтаці.

Г. Барїд,
Професор.

НЕГЪСТОРЕАСА.

Днтр'їн ораш де mare італїенеск трїа одатъ зп негъдътор, каре дїп жънїа са съ деосїбісе прїп вреднїчіе шї днцеленчъне. Ел ера зп марїнер вьп, че шї агонїсісе фортарте марї вогъдїї, фъканд негодъ маї дн тоате пърдїле лъшїї. Авереа са крештеа дїп ан дн ан, шї ел съ окъпасе днтр'атъта къ требїле сале, днтръ кълт пъї маї прїсосеа време шї пентръ алте днделетнїчірї. Ел трекъсе песте 50 де анї фъръ съ фї сімцїт алтъ пльчере, декълт а къхта де їнтересъя негодълвї съд, шї прїп зрмаре пъ квопштеа ферїчітеле мълцъмїрї каре днвъпътъдеск віаца начвїчілор оръшенї; сексъл чел фрѣмос къ тоатъ деосебіреа днсъшїтъ дателор Італїеї ера пентръ ел пъмаї неште мѣнтерїе вьне, каре дї пльтеа мърфърїле лвї къ добънзї марї адъкандвї фолос.

Ел нїчі одатъ пъ гандїсе съ скїмве феллвї віедїї, кълнд днтр'їо зі токмаї кълнд дї

сосїсе о навъ днкъркатъ къ мърфърї дн порт, съ днтжмпласе съ се сървезе аколо о сървѣтоаре пѣмїтъ а копїлор; ма ачеастъ сървѣтоаре ешїа копїї тодї днмъръкаці къ хайпеле че авеа маї вьне ма зп кълмпънде се жъка шї шї петречеа сьпт прївіреа пърїпцїлор тоатъ зїоа. Флкъкъл постръ фъ шї ел дїппревпъ пофїтїт ка прївїтор ма ачеастъ сървѣтоаре; ачї дїп днтжмпласе дн потрїва феллвї съд днченъ днтіашї датъ съ обсервезе ферїчіреа пърїпцїлор шї мълцъмїреа къспїчіеї. Акъм пентръ днтіашї датъ съ сокотї пе сіне де непорочїт, сінгър шї пвстїѣ. Ма днтоарчере акасъ і съ пъръ сінгърътатеа атълт де несъферїтъ днклт днченъ а съ тжнзї зїкандъшї: кълт сълт де непорочїт! Де че мї са дескїс окїї аша тързїї? Де че квооск токмаї акъм ла вьтрапнеце ачеле вьвътъдїї, каре пъмаї сінгѣре еле адък ферїчіреа оашенїлор! атжтеа остенеї! атжтеа прїмеждїї! Че мї а адъс? Де шї сълт magazїле теле пїне де мърфърї, дълапърїле пїне де скъле де mare прец, шї лъзіле пїне де аэр, днсъ ачесте вьзърї пъ пот нїчі одатъ а мъ веселї, нїчі а мъ дндестъла. Къ кълт маї мълт ле гръмъдеск, къ атълт маї мълт чер а съ адъога; о скълъ чере пе алта, о монедъ чере алта. Еле пъ квооск дн мїне пе стъпкънл лор, чї днї стрїгъ: дъте гръвеште маї адъпъ асеменеа поаъ. Пе аэрл дн вькъръ аэрл; Аша мї а порънчїт дн тот кърсел віедїї шї аїа акъм тързїї прїчеп къ дн тоате ачестеа пъ шї ам агонїсіт нїчі о мълцъмїре. Акъм днсъ дъпъче мї са апропїат анїї, днченъїс съ гандеск шї съ мъ днтрев: тъ пъ те фолосенїтї днсъдї де ачесте аверї шї нїменеа пъ съ ва фолосї дъпъ тїне! Аї днподовїт тъ вре одатъ къ ачесте предіоасе

скале врео ъвѣтъ соціе, саѣ аї днзестрат
врео фѣкъ дѣ еле? Аї днтемеіат ферічіреа
вре зпѣї фѣѣ ал тѣѣ? Нічі одатѣ, дн тоате
коморіе тале нічі тѣ, нічі аї тѣї пѣ в'ацї
фолосїт нічі вѣ ведї фолосї; чї дѣпѣ тоар-
те'цї ніште стрейні вор рісіні агонісіріе
тале дн десфржпѣріе лор. Че де тот алт
фел вор фї дн ачаестѣ сеарѣ порочїдї пѣ-
рїндї аї копїлор, пе карїї іам прївїт аствзї!
че плѣчере ва фї ла маса лор? че тѣлцѣ-
тіре фамїліарѣ. Dar de че іарѣ атѣта дес-
пѣдеждѣріе пентрѣ міне? Оаре аѣ апѣс де
тот зіделе тале? Нѣтаї пот еѣ пѣдеждѣї
ка сѣ трѣск днкъ атѣдеа апї спре а тѣ
вѣкѣра шї еѣ де а фї татѣ зпор копїї дрѣ-
гѣлашї? ла че сѣ'тї фїе рѣшїне а педї дн-
къ? кѣнд прїп аверїе тале пот фаче пе
о соціе ферїчітѣ. Маї віне одрасле тѣрзїї
шї спре ферїчіре, декѣт преа де тімѣрїї
спре пїедїкъ шї днповѣраре.

Хотѣрѣ преа ачаеста фѣрѣ тречере де
време кѣзѣт ел а о пѣне дн днделпїнїре.
Ажѣтат де прїетенї плекѣ флѣкѣл пострѣ
дн педїт шї дн скѣртѣ време гѣсі ачае че
кѣзѣта, адекѣ о фатѣ де пегѣцѣтор чїнстїт!
Копїла ера жѣпѣ, фрѣмоасѣ, шї 'ї да пѣ-
деждї де о преа вѣпѣ кѣспїчіе.

Дѣпѣ о скѣртѣ токтеалѣ сѣ іспрѣвї
днвоїала днпре амѣндої жѣпѣнїї. Сокрѣл
шї цїнерїе адеверїрѣ контрактѣл кѣсѣто-
ріеї, — апої зрѣтѣ шї пѣпта. Акѣм днчепѣ
сѣ і се парѣ алтфел цїнерїлѣї тоате лѣкрѣ-
ріе-сале, каса лѣї пѣтаї ера пѣстїе, стое-
ле челе скѣтпне днп маразїа са ера де мїнѣ-
не префѣкѣндѣсѣ дн хайне соціеї лѣї, ко-
леїле челе де тѣлт прец алтфел сѣ реко-
тѣнда днпрецїзрѣл гѣтѣлѣї челѣї фрѣмос
шї іпелеле алтфел ле шедеа дн децетелесѣ шї
гѣндеск зпа ка ачаеста.

челе алѣе декѣт дн кѣтїле шї дѣлапѣріе
челе фѣрѣ сѣфларе.

Апропне зпап трѣїсерѣ тінерїї, дн вѣпѣ
днделелецере шї пегѣцѣторѣл сѣ сімдеа преа
ферїчіт кѣ поѣл сѣѣ фел де віацѣ. Ел пѣ-
реа кѣ зїтасе навїгадіа кѣ тотѣл, дар обї-
чѣїрїе веки шї днделенїте пѣ сѣ пот зїта
аша лесне. Ел днчепѣ дела о време сѣ
дореаскѣ віаца са де маї пайнте шї кіар
лѣнгѣ жѣпа са жѣпѣнеасѣ пѣ пѣтеа сѣ'шї
маї гѣсеаскѣ ліпїштіре; кѣнд ведеа кѣ со-
сеште кѣте о павѣ дн порт, каре venice
днкрѣкатѣ кѣ тѣрѣзї днп локѣрї днделѣр-
тате, атѣт дї апрїндеа дорїнда, днкѣт пѣ-
пѣ дн сѣфршїт кѣзѣ ла аштерпѣт.

Акѣм днчепѣ іарѣшї а сѣ кѣї зікѣп-
дѣ'шї: че пѣзвїе есте ачаеста де ашї скїт-
ва чїневашї фелѣл віедїї ла вѣтрѣпече? еѣ
каре пѣлтеам тоате тѣріе, каре тѣ окѣ-
пам кѣ тревї дн тоате портѣріе? сѣ шез
акѣм днкіс днтр'о зідїре прївїнд аверїе
тале шї пе о пѣвастѣ жѣпѣ. Еѣ вѣз кѣ
пѣлтіреа с'а днпелїцат дн міне, аерѣл чел
словод, лѣчїл тѣрїї, сѣлпт каре днї даѣ
віацѣ, шї алергѣтѣра пѣп локѣрї днделѣр-
тате днтрѣште тѣдѣлѣріе тале, пе ка-
реле сімдеск акѣм атаѣт де аморцїте днтрѣ
кѣт песте пѣцїп кѣпоск кѣ воїс тѣрї.

Еѣ вѣз кѣ есте зп че чѣдат сѣ тѣ дн-
крѣдїндез де поѣ знделор тѣрїї. Сѣ тѣ де-
спарт д'о пѣвастѣ жѣпѣ шї фрѣмоасѣ лѣ-
сѣндо сѣ піарѣ де зрѣт; дар че зік: знде
лас грѣмада де коконашї днпѣтѣсїдї, карїї
де акѣм вѣз кѣм околеск каса, днтрѣ кѣт
орї знде ашї енї кѣ пѣваста о вѣз днпре-
сѣратѣ де еї. Сѣ крѣз еѣ кѣ соціа теа с'ар
їзѣвї прїп врео мїнѣне де еї? Нѣ! дн вѣр-
ста еї, ла копстїтѣдіа еї, ар фї шї перозїа

Пасъ дар де плеакъ, апої ла днтоар-
чере, гъсешті о невасть фъръ ізвіре; ши
kredinga ей, ши чінстеа касеї тале звѣнтате.

Боала лѣї спореа дін зі дн зі, тоцї
інтраръ ла грїжъ пентрѣ ел. Ан сѣхршіт
днчепъ съ се сѣхтѣіаскъ де поѣ днсъші къ
сіне: Че перозіе есте ачеаста! дші зісе, ка
съ тѣ факпазнікъл знеї фетеї ши прїн ачеа-
ста съ тор ши съ о піерз ши пе еа ши віа-
ца де одатъ, нѣ есте маї віне ка съ плек
спре амїпѣстра віаца? ши ла веніре'мі съ'т
гъсеск каса ши аверїле теле ши неваста дѣ-
пъ кѣт о да Дѣмнезеѣ. Воїз днгіці зп nod.
Дар тѣ воїз префаче къ нѣ'л прїчеп нѣ
воїз іспїті пімік, нѣ воїз аскѣлта пе піменї,
воїз гопї орї че idee непѣчѣїтоаре ши воїз
фі віѣ, ши тѣ воїз възѣра де авѣтѣріле ме-

ле, ши воїз петрече къ неваста теа ка зп
негѣдѣтор чїнстїт! Антокмаї ка ши чеї-
лалдї прїетенї; карїї къ тоате къ 'ші аѣ
трѣїт віаца некліптіндѣсъ де лѣпгъ невесте,
дар непѣтѣндѣсъ скапа де фаталітатеа веа-
кълї, с'аѣ сѣпѣс невоїндїї, ши спре а съ цї-
пеа де лѣте с'аѣ ліпсіт де а маї пѣзі о ко-
тоаръ, каре нѣ есте прїн пѣтїндѣ а съ пѣзі.
Аша кѣраж, маї віне съ тѣ ліпсеск де зп
асемenea віне декѣт съ'т піерз віаца, каре
атѣрпъ дела хотѣрѣреа че ам. —

Ан ачест фел днкѣражндѣсъ сїпгѣр
кетъ слѣціле сале порѣпчїндѣле ка съ пре-
гѣтеаскъ о навъ де плекаре; ла зрмъ зісе
невестеї сале :

(Ва зрма.)

21. Іанѣаріе ла сѣрѣареа пѣтелїї дналт преасѣптілїї мїтрополїт ал Валахіеї ши
кавалер афелѣрї де ordїне, Domнѣл Domн Ne о фїт.

Зѣтерос клер те 'н конжоаръ
Флавіосѣл глас звоаръ —
Орѣшенї ши повїліте —
Фелѣрї де възѣрї мѣлдіте
Ізвор де анї къ дѣлчацъ —
Ірѣіре де лѣпгъ віацъ —
Мїї чеї че гѣст дндѣрареадї,
Імнѣрї днд де възѣтатеадї
Тоцї алерг къ віїчѣне —
Іѣвнеск а'дї да 'нкїпѣчѣне
Окі ардік ла днѣлдіте,
Прївїнд ддї'рог анї мѣлдіте
Орї каре ддї днкѣзпнъ —
Іазѣ кѣрмадї чеа възъ —
Іар еѣ рѣцї пе днчетате
Іѣріе ши сѣпѣтате —

Устѣзі пѣтеле'дї сѣрѣанд,
Уї Дѣмнезеѣ рѣцї фѣкѣнд.
Фрѣрї дналд нѣч' ла чер
Зѣмїнд дїн сѣфлет ддї чер.
Іѣрї д'аскїтіці ддї ростеск,
Фмїліці тоцї ддї пофеск.
Іѣѣ сѣпѣтадї ши сїрманї,
О Doamne, зік, дѣї мѣлді анї!
Вїїнд а те салѣта,
Взї ши мѣн'адї сѣрѣта,
В'ал то тѣлїї зїдїтор
Вале фї архїнѣстор.
Харѣріле пе тѣкѣнд,
Іпїтадї ши дѣхѣл блѣнд.
Джсїрїтн ши чер а ведеа
Іѣсѣ Хрїстос сѣцї деа.

Антон Папп,

Проф. де вѣлпѣрї дн сем. сф. мїтроп.